

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาคือเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นอำเภอที่มีครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดของจังหวัดพังงา คือมีครัวเรือนผู้ปลูกยางพารา 2,766 ครัวเรือน พื้นที่ 173,401 ไร่ และยังเป็นอำเภอที่มีกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยางมากที่สุดของจังหวัด เช่นเดียวกัน คือมีกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นฯ 17 กลุ่ม สมาชิก 680 คน ในพื้นที่ 7 ตำบลของอำเภอ ตะกั่วทุ่ง โดยแบ่งประชากรที่จะศึกษาออกเป็นผู้มีอาชีพทำสวนยางพาราที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก "กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง" กับผู้มีอาชีพทำสวนยางพาราที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มฯ

2. การสุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

สถานที่ทำการศึกษา	อำเภอตะกั่วทุ่ง
จำนวนตำบลที่มีกลุ่มยางฯ ตั้งอยู่	7 ตำบล
จำนวนหมู่บ้านที่มีกลุ่มยางฯ ตั้งอยู่ที่เลือกเป็นตัวอย่าง	9 หมู่บ้าน
จำนวนตัวอย่างจากหมู่บ้านที่เลือกเป็นตัวอย่าง	
ในส่วนผู้เข้าร่วมกลุ่ม	ร้อยละ 25 ของจำนวนสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน
ในส่วนผู้ไม่เข้าร่วมกลุ่ม	จำนวนเท่ากับตัวอย่างในส่วนผู้เข้าร่วม
รวมตัวอย่าง	159 ตัวอย่าง

โดยมีรายละเอียดวิธีการสุ่มตัวอย่างและสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่

1 และตารางที่ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ตำบลตัวอย่าง (ทั้ง 7 ตำบล)	จำนวนกลุ่มๆ ที่มีแต่ละ ตำบล	หมู่บ้านตัวอย่าง ที่มีกลุ่มๆตั้งอยู่ ตำบลละ	วิธีการสุ่มหมู่บ้าน (กลุ่ม) ตัวอย่าง	การสุ่มประชากรตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน	
				ในส่วนของผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม	ในส่วนของผู้ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม
กลุ่มตำบลที่มีกลุ่มๆ มาก (มากกว่า 2 กลุ่ม/ตำบล)					
1. ต. คลองเคียน	5	2 หมู่บ้าน (2 กลุ่ม)	ให้หมู่บ้าน (กลุ่มๆ) ทั้ง 4 มี กลุ่มๆที่มีระดับชั้นมาตรฐาน ที่แตกต่างกันใน 4 ระดับ*	ใช้จำนวนตัวอย่าง 25% ของจำนวน สมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน (กลุ่ม)	ใช้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ ในส่วนของผู้เข้า รวมเป็นสมาชิกกลุ่มในแต่ละหมู่บ้าน (กลุ่ม)
2. ต. หล่อยูง	4	2 หมู่บ้าน (2 กลุ่ม)	กลุ่มๆที่มีระดับชั้นมาตรฐาน ที่แตกต่างกันใน 4 ระดับ*	ตัวอย่างดังกล่าวมีอัตราส่วนของผู้เป็น คณะกรรมการกลุ่มๆ อยู่ในสมาชิก กลุ่มเท่ากับ 1 : 4	โดยมีอัตราส่วนตัวอย่างระดับฐานะ ดี ปานกลาง ต่ำ เท่ากับ 1:2:2
กลุ่มตำบลที่มีกลุ่มๆ น้อย (ไม่เกิน 2 กลุ่ม/ตำบล)					
1. ต. ท่าอู่	2	1 หมู่บ้าน (1 กลุ่ม)	ให้หมู่บ้าน (กลุ่มๆ) ทั้ง 5	ในส่วนของผู้เป็นสมาชิกกลุ่ม มีอัตราส่วน ตามระดับฐานะดี ปานกลาง ต่ำ เท่ากับ 1:2:2 (ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรชาว ส่วนยงส่วนใหญ่เป็น เจ้าของสวนยาง รายย่อย)	
2. ต. โคกถอย	2	1 หมู่บ้าน (1 กลุ่ม)	มีกลุ่มๆที่มีระดับชั้น มาตรฐานที่แตกต่างกันใน		
3. ต. ถ้ำ	2	1 หมู่บ้าน (1 กลุ่ม)	4 ระดับ*		
4. ต. กระโสม	1	1 หมู่บ้าน (1 กลุ่ม)			
5. ต. กะโหล	1	1 หมู่บ้าน (1 กลุ่ม)			
รวม 7 ตำบล	17 กลุ่ม	9 หมู่บ้าน (9 กลุ่ม)			

* หมายเหตุ การจัดชั้นมาตรฐานกลุ่มๆ ตามหลักเกณฑ์ของการส่งเสริมการเกษตร ได้จัดแบ่งเป็น

1. กลุ่มที่มีมาตรฐาน ชั้นที่ 1
2. กลุ่มที่มีมาตรฐาน ชั้นที่ 2
3. กลุ่มที่มีมาตรฐาน ชั้นที่ 3
4. กลุ่มที่ไม่ได้ชั้นมาตรฐาน

ตารางที่ 2
แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน (กลุ่ม)

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อกลุ่ม	ชั้น มาตรฐาน ของกลุ่ม	จำนวน สมาชิก รวม	จำนวนประชากรตัวอย่าง		จำนวน ตัวอย่าง รวม
					ผู้เป็น สมาชิกกลุ่ม	ผู้ไม่เป็น สมาชิกกลุ่ม	
คลองเคียน	7	บ้านหาดทรายเปลือกหอย	3	27	8	6	14
คลองเคียน	8	บ้านอ่าวมะขาม	4	43	10	12	22
หล่อยูง	2	บ้านบางปลา	3	32	11	7	18
หล่อยูง	8	บ้านในหยง	3	25	5	7	12
ท่าอู่	5	บ้านต้นม่วง	2	45	15	10	25
โคกกลอย	4	บ้านควน	1	41	17	12	29
ถ้ำ	1	บ้านหินน้อย	3	21	4	6	10
กระโสม	4	บ้านพรุใหญ่	4	25	8	5	13
กะไหล	3	บ้านกะไหล	1	22	11	5	16
รวม				281	89	70	159

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลและวัดลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปิดและคำถามแบบเปิด ซึ่งออกแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทางเกษตร เศรษฐกิจ ของเกษตรกร ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกร รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราของเกษตรกร ตัวอย่างแบบสอบถาม เช่น การสอบถามเรื่อง การใช้เทคโนโลยีในการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกร จะประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำยางแผ่นดิบซึ่งเกษตรกรจะต้องมีการปฏิบัติดังนี้

1. มีการใช้ถ้วยรองรับน้ำยาง
2. มีการกรองน้ำยางด้วยตะแกรงกรองน้ำยาง
3. มีการกวนน้ำยางและกวาดฟองอากาศออก
4. มีการใช้แท่นกดยางแผ่น
5. ยางแผ่นดิบเมื่อรีดแล้วมีความหนาไม่เกิน 3 มม.
6. เมื่อรีดยางแผ่นแล้วมีการล้างด้วยน้ำก่อนนำไปผึ่ง
7. แผ่นยางเมื่อแห้งแล้วมีน้ำหนักประมาณแผ่นละ 0.8-1.2 กก.
8. มีการตาก (ผึ่ง) แผ่นยางให้แห้งก่อนนำไปจำหน่าย

ผู้ที่มีการปฏิบัติดังกล่าวจึงจะถือว่ามีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตยางแผ่นดิบ

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับ "กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง" ซึ่งจะประกอบด้วยคำถามที่แสดงถึงความรู้เกี่ยวกับกลุ่มฯ ในด้านระเบียบ วิชาการ แนวปฏิบัติและกิจกรรมของกลุ่มฯ ทั้งถูกและผิดจำนวน 12 ข้อ ให้เลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมายหน้าข้อนั้น ผู้ตอบถูกต้องจะได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ส่วนผู้ตอบไม่ถูกต้องจะได้ 0 คะแนน พิสัยของคะแนนระหว่าง 0 ถึง 12 ผู้ที่ได้คะแนนมากถือว่ามีความรู้เกี่ยวกับกลุ่มฯ มาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยหมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับกลุ่มฯ น้อย

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของเกษตรกรชาวสวนยางที่มีต่อกลุ่มฯ โดยมีประเภทแนวคำถามเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ประเภทเห็นด้วยคล้อยตาม (Favorable Statement) หรือมีลักษณะบวก เช่น สนใจ สนับสนุน เห็นด้วย จำนวน 4 ประโยค
2. ประเภทไม่เห็นด้วย (Unfavorable Statement) หรือมีลักษณะลบ เช่น ไม่สนใจ ไม่สนับสนุน ไม่เห็นด้วย จำนวน 4 ประโยค

รวมคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับกลุ่มฯ รวม 8 ประโยค แต่ละประโยคประกอบด้วยหน่วยประเมินค่า 5 หน่วย สำหรับการให้คะแนนจะแบ่งตามลักษณะข้อความว่า เป็นแบบ Favorable หรือ Unfavorable ดังนี้

ระดับความเห็น	ลักษณะของข้อความ	
	Favorable	Unfavorable
เห็นด้วยอย่างมาก	คะแนน 5	คะแนน 1
เห็นด้วย	4	2
ไม่มีความเห็น	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1	5

คะแนนเฉลี่ยที่ได้นำมาแบ่งเป็นช่วง ๆ เพื่อพิจารณาทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยางดังนี้¹

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530), หน้า 15.

- คะแนน 4.6-5.0 แสดงว่ามีทัศนคติที่ดีที่สุด
 คะแนน 3.6-4.5 แสดงว่ามีทัศนคติที่ดี
 คะแนน 2.6-3.5 แสดงว่ามีทัศนคติที่ปานกลาง
 คะแนน 1.6-2.5 แสดงว่ามีทัศนคติที่ไม่ดี
 คะแนน 1.0-1.5 แสดงว่ามีทัศนคติที่ไม่ดีที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นแบบวัดความต้องการทางจิตวิทยาสังคม 3 ประการ ของเกษตรกร คือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการพวพี่น้อง ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง แบบวัดดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

1. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ ความต้องการความปลอดภัยของร่างกายของตนเอง ของพวพี่น้อง และความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง การประกอบอาชีพ จำนวน 8 ประโยค
2. ความต้องการพวพี่น้อง ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับเรื่องราว ของความต้องการพวพี่น้อง การยอมรับเข้าเป็นพว การให้การต้อนรับคนแปลกหน้า เป็นต้น จำนวน 8 ประโยค
3. ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ เรื่องราวของความ ต้องการเกียรติและชื่อเสียงจำนวน 8 ประโยค

ซึ่งวิธีการวัดความต้องการทางจิตวิทยาสังคมทั้ง 3 ประการนี้ ใช้วิธีการวัด เช่นเดียวกับการวัดทัศนคติ

เมื่อสร้างแบบสอบถามขึ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่า Validity และ Reliability เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหา พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องของ แบบสอบถามตามที่ได้รับคำแนะนำ

2. หาค่า Reliability ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาดังนี้

2.1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับ "กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง" ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร Kuder Richardson Formula-21 (ภัทรา, 2529 : 59) ได้ค่า Reliability เท่ากับ .45

2.2 แบบวัดทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับกลุ่มยางฯ และแบบวัดความต้องการทางจิตวิทยาสังคม 3 ประการ คือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการพวกพ้อง ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง ได้หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha (สุชาติ, 2534 : 135) ได้ค่า Reliability ดังนี้

(ก) แบบวัดทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับกลุ่มยางฯ	= .62
(ข) แบบวัดความต้องการความมั่นคงปลอดภัย	= .50
(ค) แบบวัดความต้องการพวกพ้อง	= .53
(ง) แบบวัดความต้องการเกียรติและชื่อเสียง	= .46

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์จะถูกนำไปทดสอบกับเกษตรกรชาวสวนยางพารา จังหวัดพังงา ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยางจำนวน 5 คน และผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มฯ จำนวน 5 คน ในหมู่บ้านที่ไม่ได้คัดเลือกเป็นหมู่บ้านตัวอย่างที่จะศึกษา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวสามารถใช้ในการสอบถามเก็บข้อมูลได้เป็นอย่างดี

การรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยางและข้อมูลอื่น ๆ ของหมู่บ้านตัวอย่างจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวอย่าง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์สอบถามประชากรตัวอย่าง โดยผู้วิจัยและผู้สัมภาษณ์ซึ่งได้รับการชี้แจงแนะนำให้เข้าใจในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้เมื่อตรวจสอบความเรียบร้อยแล้ว จะนำมาลงคะแนนในแต่ละแบบวัด จัดกับที่กลางตารางทำสมมติฐาน จากนั้นนำไปวิเคราะห์ดังนี้

- 6.1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมด จะนำมาจัดระเบียบและประมวลผล จากขั้นนำไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติที่เหมาะสม เช่น สถิติพรรณนาในข้อมูลประเภทกลุ่ม (Category) และระดับ (Ranking) ใช้ค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลประเภทช่วง (Interval) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) เป็นต้น
- 6.2 ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์การจำแนกประเภท (Discriminant Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Step-wise Method) ซึ่งมีสมการดังนี้

$$G = B_1 X_1 + B_2 X_2 + B_3 X_3 + B_4 X_4 + B_5 X_5 + B_6 X_6 + B_7 X_7 + B_8 X_8 + B_9 X_9 + B_{10} X_{10}$$

G = การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง
 $B_{1...10}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามเมื่อควบคุมค่าของตัวแปรอิสระอื่นที่มีอยู่ในสมการให้คงที่แล้ว

X_1 = การใช้เทคโนโลยีในการผลิตยางแผ่นชั้นดีของเกษตรกร

X_2 = รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน

-
- X_3 = พื้นที่ปลูกยางพารา
 X_4 = อายุ
 X_5 = ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง
 X_6 = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 X_7 =ทัศนคติของเกษตรกรต่อกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและชายยาง
 X_8 = ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย
 X_9 = ความต้องการพวงพ้อง
 X_{10} = ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved